

SPECUSTAWA

Omówienie najważniejszych zmian w zakresie zatrudniania cudzoziemców

PIOTR PŁOŃSKI

SZUSZCZYŃSKI
KAMIŃSKA
KANCELARIA PRAWA PRACY

USTAWA
z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom
Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na
terytorium tego państwa

Kogo dotyczy specustawa?

- obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa,
- obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- nieposiadającego obywatelstwa ukraińskiego małżonka obywatela Ukrainy, o ile przybył on na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa.

Co reguluje specustawa?

- szczególne zasady powierzenia pracy obywatelom Ukrainy, przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- pomoc zapewnianą przez wojewodów, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty obywatelom Ukrainy,
- utworzenie Funduszu Pomocy w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy,
- niektóre uprawnienia obywateli Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny,
- szczególne zasady przedłużania okresów legalnego pobytu obywateli Ukrainy oraz wydanych im przez organy polskie dokumentów dotyczących uprawnień w zakresie wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

Co reguluje specustawa?

- niektóre uprawnienia obywateli polskich i obywateli Ukrainy będących studentami, nauczycielami akademickimi lub pracownikami naukowymi wjeżdżającymi z terytorium Ukrainy,
- szczególne regulacje dotyczące kształcenia, wychowania i opieki dzieci i uczniów będących obywatelami Ukrainy, w tym wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych w tym zakresie,
- szczególne zasady organizacji i funkcjonowania uczelni w związku z zapewnianiem miejsc na studiach dla obywateli Ukrainy (uchodźców),
- szczególne zasady podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej przez obywateli Ukrainy przebywających legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Legalność pobytu

- obywatele Ukrainy, których dotyczy specustawa, którzy wjechali do Polski po 24 lutego 2022 r. i zadeklarują chęć pozostania w Polsce mają zagwarantowany legalny pobyt przez okres 18 miesięcy, licząc od dnia 24 lutego 2022 r.
- Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, datę stanowiącą ostatni dzień okresu, w którym legalny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy obywatela Ukrainy deklarującego zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej skutkuje tym, że jego pobyt na tym terytorium jest uznawany za legalny, biorąc pod uwagę liczbę cudzoziemców napływających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, sytuację ludności cywilnej i perspektywę zakończenia działań wojennych na terytorium Ukrainy oraz względy obronności, bezpieczeństwa państwa oraz względy ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.
- Wyjazd obywatela Ukrainy z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres powyżej 1 miesiąca pozbawia go legalności pobytu.

PESEL dla obywatela Ukrainy – ważne informacje

- na podstawie wniosku złożonego w dowolnym organie wykonawczym gminy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nadaje się numer PESEL,
- obowiązuje 60-dniowy termin na wystąpienie o nadanie numeru PESEL,
- wniosek składa się osobiście w siedzibie organu gminy na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym czytelnym podpisem, wypełnionym przez wnioskodawcę albo przez pracownika tego organu na podstawie danych podanych przez wnioskodawcę,
- o nadanie PESEL w imieniu dziecka wnioskuje jedno z rodziców, opiekun, kurator, opiekun tymczasowy lub osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem,
- pobierane są odciski palców,
- potrzebna jest fotografia o wymiarach: 3,5 x 4,5 cm, twarz zajmować ma 70–80% fotografii.

Profil zaufany

- przy składaniu wniosku o nadanie numeru PESEL zakładany będzie profil zaufany,
- celem tego rozwiązania jest umożliwienie kontaktu z urzędami online, co znacznie ułatwi skorzystanie z wielu rozwiązań, np. wnioskowanie o świadczenia socjalne (warunek: język rosyjski/ukraiński),
- możliwość korzystania z publicznej aplikacji mobilnej – mObywatel.

Legalizacja pracy

Obywatel Ukrainy jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie pobytu zgodnego z obowiązującymi przepisami, w przypadku gdy:

- jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie specustawy,
- jest obywatelem Ukrainy przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Obowiązki pracodawcy

- Obowiązek poinformowania przez podmiot powierzający pracę (pracodawca/zleceniodawca) w terminie 14 dni od dnia podjęcia pracy przez obywatela Ukrainy powiatowy urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania podmiotu o powierzeniu wykonywania pracy temu obywatelowi.
- Powiadomienie za pośrednictwem **praca.gov.pl**.

Obywatel Ukrainy
może zarejestrować się
oraz zostać uznany jako
osoba bezrobotna albo
poszukująca pracy.

Działalność gospodarcza

- Obywatele Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie specustawy lub ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach mogą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na takich samych zasadach jak obywatele polscy pod warunkiem uzyskania przez obywatela Ukrainy numeru PESEL.
- W przypadku gdy pobyt przedsiębiorcy – obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przestanie być legalny na podstawie niniejszej ustawy lub ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, przedsiębiorca podlega wykreśleniu z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Dostęp do służby zdrowia

Uchodźca jest uprawniony do opieki medycznej udzielanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obejmującej świadczenia opieki zdrowotnej na zasadach i w zakresie, w jakim osobom objętym obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym przysługuje prawo do świadczeń z wyłączeniem leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacji uzdrowiskowej, a także podania produktów leczniczych wydawanych świadczeniobiorcom w ramach programów polityki zdrowotnej ministra właściwego do spraw zdrowia.

Zezwolenie na pobyt czasowy – specjalna procedura

- Obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest lub był uznawany za legalny na podstawie przepisów specustawy, udziela się, na jego wniosek, zezwolenia na pobyt czasowy.
- Zezwolenia na pobyt czasowy udziela się jednorazowo na okres 3 lat, licząc od dnia wydania decyzji.
- Wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy obywatel Ukrainy składa nie wcześniej niż po upływie 9 miesięcy od dnia wjazdu a nie później niż w okresie 18 miesięcy od 24 lutego 2022 r. Wniosek złożony przed upływem 9 miesięcy od dnia wjazdu wojewoda pozostawia bez rozpoznania.

Odmowa udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy

Obywatelowi Ukrainy odmawia się udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy gdy:

- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa, lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- obowiązuje wpis danych obywatela Ukrainy do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany;
- obywatel Ukrainy złożył wniosek o udzielenie tego zezwolenia z uchybieniem terminu maksymalnego.

Właściwość organu

- Zezwolenia na pobyt czasowy udziela wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy w dniu złożenia wniosku. Zmiana miejsca pobytu obywatela Ukrainy nie wpływa na właściwość miejscową wojewody.
- Decyzja wojewody w sprawie udzielenia lub cofnięcia zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w ust. 1, jest ostateczna (brak możliwości odwołania).
- Obywatel Ukrainy, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę.

Wizy i biometria

Jeżeli ostatni dzień okresu pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej przypada w okresie **od 24 lutego 2022 r.**, okres pobytu na podstawie tej wizy oraz okres ważności tej wizy ulegają przedłużeniu z mocy prawa do 31 grudnia 2022 r.

Wiza krajowa w okresie przedłużenia okresu pobytu oraz okresu ważności nie uprawnia do przekraczania granicy.

Wizy i biometria

Jeżeli ostatni dzień dopuszczalnego okresu pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- na podstawie wizy Schengen wydanej przez organ polski,
- na podstawie wizy wydanej przez inne państwo obszaru Schengen,
- w ramach ruchu bezwizowego

przypada w okresie **od 24 lutego 2022 r.**, a pobyt ten rozpoczął się przed tym dniem, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny przez okres 18 miesięcy.

Zezwolenia na pobyt czasowy już udzielone

Jeżeli ostatni dzień okresu ważności zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego obywatelowi Ukrainy przypada w okresie od **24 lutego 2022 r.**, okres ważności tego zezwolenia ulega przedłużeniu z mocy prawa do 31 grudnia 2022 r.

Q&A

Dziękuję za uwagę.

Piotr Płoński

kontakt: piotr.plonski@szuszczyński.pl